

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

53. An si quis falso asserat se habere vt vulgo dicitur Primera, vel v. g. 50.
puncta, & proiciat aleas in mensam, quas alter collusor ex errore colligit,
an, inquam, in tali casu teneatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. LIV.

Sup. in Ref.
47. cursum in
§. Et ideo.

fuit dicendo habere se plura puncta, quam habebat, & ob alterius inadvertentiam lucrum obtinuit, tenetur restituere non solum pecuniam acceptam ab altero, sed etiam sua propriam, si alter excedebat in punctis, quia qui fraudem fecit, non solum non lucratur aliam pecuniam, sed amittebat suam, ut recte notat Alcozer c. 10. dub. 1. Qui autem est causa iniusta, ut alter non lucratur, etiam id debet restituere. Ita Dicastillo, qui etiam n. 27. recte obseruat, eum qui scienter minus pretium soluit quam amiserit, teneri ad restituendum defectum illum, etiam si collusor inadvertentia, vel errore putet totum sibi iam solutum. Idemque dicendum est de eo, qui dicit habere se plura puncta, quam habet, etiam si ostendat ab aliis numerandas, sed ea non numerantur. Ratio est, quia fraudes predictae non sunt permittae in ludo.

Sup. hoc in
Ref. i. not.
præterit. §.
vlt. in princ.

Sup. hoc ibi
dem §. vlt. in
fin.

2. Nota etiam quod is qui solus scit se amisisse in ludo, tenetur manifestare veritatem, quando de ea inquiritur, etiam si iudices errore ducti iudicent ipsum lucratum fuisse, nisi oppositum inter se ludentes pacti fuerint, vel consuetudine constet licere. Ratio est in promptu, quia sententia iudicis iusta secundum allegata, & probata, seu fundata in falsa presumptione in conscientia est nulla. Ita Alcozer c. 20. dub. 3.

RESOL. LIII.

An si quis falso asserat se habere, ut vulgò dicitur Primera, vel verbi gratia, 50 puncta, & projiciat aleas in mensa, quas alter collusor ex errore colligit, an inquam in tali casu teneatur restituere non tantum lucrum, sed etiam quod in illa manu erat perditurus? Et an quando alter minus soluit, quam perdidit, & quod erat in sponcione, ex negligentia lucrantis, teneatur restituere? Et an si iudices, vel arbitri iudicent contra veritatem, etiam bona fide, is, cui in fauorem iudicatum est, teneatur lucrum illud restituere, cognita rei veritate? Ex p. 7. tract. 9. Ref. §. 3.

Sup. hoc in
Ref. præterit.
& in alio §.
cius primæ
annotat.

Sup. hoc sup.
in Ref. §. 5.
vlt.

§. 1. DE hoc casu interrogatus fui, & affirmatiuè respondi cum Villalobos in sum. tom. 2. rr. 28. diff. ult. 4. n. 12. vbi sic ait. [Tambien es fraude, quando vno dize, que tiene primera, sabiendo que no la tiene, y con esso tiende las cartas en la mesa, las quales recoge el otro sin advertir, porque con esso engaño al otro diziendo que leganaua, y assi est obligado a restituyl lo que legand, y lo que otro ganaua: mas el que mira, no está obligado a dezirlo de iusticia, sino es que lo huuiesse prometido, como dize Nauarro, aunque está obligado algunas vezes de caridad.] Ita Villalobos, cui adde Sanch. in Opusc. tom. 1. lib. 1. c. 8. dub. 12. n. 14. vbi sic ait. Similiter est fraus, quando in ludo, qui Hispanè vocatur, la Primera, vnus ex ludentibus dixit se habere omnes chartas diuersi generis, Hispanè, Primera, cum eas chartas non haberet, & alter collusor non curauit illas aspicere, sed statim credit, & ita iniuste lucratus est, & tenetur lucrum restituere. Qui etiam ex Alcozer, bene notat, quod si ludus iam finitus erat, & alter collusor lucraturus erat, quia habebat plura puncta, tenetur non tantum lucrum illud restituere, sed etiam quod in illa manu erat perditurus.

Sup. hoc in
Ref. præterit.
§. 1. post me-
dium.

Sup. hoc ibi
dem §. vlt.

2. Vnde etiam hic obiter nota, quod quando alter minus soluit quam perdidit, & quam erat in sponcione, ex negligentia lucrantis, tenetur restituere, est enim lex recepta in ludo, quod in pecunia non debet esse fallacia. Item si iudices, vel arbitri iudicent contra veritatem, etiam bona fide, is cui in fauorem iudicatum est, tenetur lucrum illud restituere, cognita rei veritate, quia supradicta sententia fuit lata ex falsa presumptione. Ita Sanchez vbi supra n. 12. & 13.

An teneatur restituere lucrum, qui dolose subripit primam manu in ludo? Et quid est agendum, si bona fide abripuit manum, an teneatur postea lucrum restituere? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 45.

§. 1. AFFirmatiuè responder Philarcus de offic. Sa. cer. to. 2. p. 2. lib. 5. c. 2. n. 9. Sed ad hanc Questionem responder Sanch. in Opusc. tom. 1. lib. 1. c. 8. dub. 15. n. 1. quod in tali casu ludens tenetur restituere non totum lucrum, sed id quod valebat ius illud præiudicandi in ludo, id est, in quantum ob hoc est factus melioris conditionis. Probatur, quod tenetur restituere, quia tollit proximo ius suum, scilicet præire in ludo, id est, llenar la mano, quod maxime confert ad lucrum. Probatur, quod non tenetur integrum lucrum restituere, quia forte licet alter præiret, perderet, ergo non tenetur integrè restituere, sicut qui comburit messes dum sunt in herba, non tenetur restituere frumentum, quod erant laturo, sed quantum in herba valebant. Ita Sanchez ex Nauarro & Lopez, quibus ego addo Trullench in Decal. tom. 2. lib. 7. c. 26. dub. 2. n. 5. & Villalobos vbi infra, & Paulum in Spec. Confess. disp. 32. q. 33. n. 5. & Philarcum de offic. Sacerd. tom. 2. p. 2. lib. 5. c. 2.

2. Sed mihi hæc sententia sic absolutè prolata non placet, ideo assero cum Dicastillo de inst. lib. 2. tract. 18. disp. 5. dub. 3. num. 24. is qui fraudem facit accipiendo priorem locum (Hispanice cogere la mano) si non constet præcisè ratione prioris loci lucratum fuisse, non tenebitur restituere totum, quod lucratur, sed quantum ius illud prioris loci iudicabitur valere. In quo subscribo Nauarro. Si tamen contingat lucrari præcisè ratione solius prioris loci, quia habebant aequalia puncta, tunc tenebitur restituere non solum totum, quod lucratur, sed insuper tantumdem, quod ipse amissurus erat, quia in eo casu fraus fuit causa totius illius damni, ut patet, quod non videtur præiudicasse Nauarro, Sanchez, & Trullench.

3. Nota tamen, quod si quis bona fide abripuit manum, non tenetur postea restituere, & sic docet Villalobos in sum. to. 2. rr. 28. diff. 4. n. 13. vbi sic ait. [Esta obligado a restituyl lo que toma la mano al otro que era suya, mas no está obligado a restituylle todo lo que ganó, sino lo que vale el ser de mano a yuzyo de hombres prudentes, que es como el que destruye los sembrados quando comiençan a nacer, como dize Nauarro, Mas si tomó la mano, bona fide, por ignorancia de ambos, no está obligado a restituyl, como dize Rebelo, que este error por costumbre, y como ley del juego se tolera, y excluye la restitucion.] Ita ille, cui adde Sanch. in de ludo dub. 7. n. 5. & Lugo de inst. tom. 2. disp. 31. sect. 2. §. 3. n. 38.

RESOL. LV.

An si collusor, qui est secundus, dicat primo, accepto sponcione, si concedas mihi vnum punctum, si illud primus concedat, lucratur secundus ludum? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 46.

§. 1. RESPÓdeo affirmatiuè, & ideo Trullench in Decalog. to. 2. lib. 7. c. 27. dub. 2. n. 5. sic ait. Quando primus, el que tiene mano, habet 55. & secundus, aut tertius, el de pie, etiã habet 55. & secundus dicat, volo sponcione, si vnum punctum concesseris, si primus illud concedat, amittit ludum, & alter iuste lucrum acquirit, nam est fraus intra limites ludi, & idem poterat alter contingere. Vnde hæc sententiam ex hac ratione tenet etiam Villalobos in sum. to. 2. rr. 28. diff. 4. n. 13. sic n. asserit. [Lícito es vlar en el juego los ardidés, y cautelas que comunmente se vsã, & conforme a las leyes del mismo juego como]